

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ԵՐԱՆԻ ՈՐ ՈՒՆԻՑԻ ԶՍԻԱԿ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԵՐԱՆԻ ՈՐ ՈՒՆԻՑԻ ԶԱԼԱԿ Ի ՍԻՈՏԻ
(ԵՍԱՑԻ, ԼԱ. 9):

Եռայի մարգարէի այս խօսքին շատ բան կը պարտին Հայ ժողովուրդը և հայ-կական մշակոյթը. Գանի քանի Հայեր իրենց հոգեւոր մխիթարութիւնը գտած են իրենց զաւակները ընծայելով Նոր Սիոնին՝ Հայ Եկեղեցիին: Որքա՛ն բարեպաշտ հայորդիներ, Սիոնին զաւակ մը նուիրելու բախտէն զրկուած ըլլալով, մխիթարութիւն ստացած են, փոխան զուկի Աստուածաշունչ մը, Աւետարան մը, Շաբաթուն մը կամ Սաղմոսարան մը նուիրելով Հայ Եկեղեցիին: Անոնք ջերմեռանդ իղծն ունեցած են այդպիսի բարեպաշտ զոհաբերութիւններով ստանալու թողութիւն մեղքերու և փրկութիւն հոգիներու:

Հայ Եկեղեցիի սպասին նուիրուած Հայ պատանիներն ու երիտասարդները դարէդար կենդանի պահած են Հայուն հոգեւոր կեանքը: Հայ Եկեղեցիին նուիրուած արարդան մտտեանները, ի գին իրենց մաշութին և փնտցման, հոգեւոր սնունդ մատակարարած են անհամար սերունդներու:

1. Հայաստանեայց Եկեղեցին, մեր նոքաքանչ Սիոնը, իր կեդրոնական կայքը հոտացած է մեր Հայրենիքի սիրտին խկ վրայ, ահա ասոր համար բրտթեանս վերնագրեր դրի Յրանի ու Ունիցի զաւակ ի Հայաստան: Հայ Եկեղեցիի կենդանութեան ջուրերը հոն է որ բխեցան, և անկէ ձաւալելով ոռոգեցին Հայութեան անդաստանը, բերելու համար առատ արգիւնք Աստուծոյ կալուածին մէջ:

Էջմիածին, Հայաստանեայց Մայր Եկեղեցին և Աթոռը Ընդհանրական Հայրապետութեան, լուսատու փարոսը Հայ հոգիին, անմեռ յոյսը և անսովի բերքը

Հայուն հոգեւոր անկոխութեան: Իր ծաղկումին մէջ զօրուոր, զօրաւոր իր տառապանքին մէջ ալ, նման դայն կոռուցող Լուսաւոր Հոգիին:

Սոր վերայ, խոր ու խաւար, սրկէ ծագեցաւ լոյսը Հայաստան աշխարհին, Ուխտի գացէք հոն, եթէ կ'ուզէք սորվիլ թէ ինչպէս լոյսը կը յաղթէ խաւարին, եթէ կ'ուզէք ներշնչուիլ զօրութեամբը Անոր, որ մահով յաղթեց մահուան:

Օշական, քանի՜ եկեղեցի կրնայ պարծիլ իբրեւ հանգստավայր Մաշտոցի նման հոյակապ հոգեւորականի մը, որ իր հանճարով և տքնութեամբ ձեռք բերաւ ամբողջ ժողովուրդի մը հոգեկան և մաւաւոր լուսաւորութեան գերազանց գործիքը:

Հայաստան, որ իր գրկին մէջ առած է անգուգական լեռը, Արարտաբ սուրբ, վրան բազմած խորհրդաւոր Տապանը Նոյի, մարգկային ցեղի վերածնութեան փրկարար տապանակը: Ապրիլ Հայաստանի մէջ և սղջաւել Սուրբ Լեւոն լուսապսակ գաղաթը, քանին՝ երազած են, և մեկնած այս աշխարհէն, առանց տեսնելու իրենց երազին իրականացումը:

Եւ անա սոգին Արագածը, Սուրբ Լեւոն մը ան ալ. վասնզի անոր վերեւ կը պըլպլայ Հայութեան Լոյսի կտնթեղը, պաշտպանուած լուսապաշտ Արքայի մը անբեկանելի Սուրով:

Երկու Սուրբ Լեւոններու միջև դաշտ մը բարերեր, որուն օրհնուած բարիքները սնունդ կու տան Արմենական ցեղին, կը զօրացնեն դայն Հաւատքի մէջ, կ'ամբապնդեն անոր Յոյսը, կը ծաւալեն անոր Մէրը: Այրարտան բազմապտուղ դաշտը, ոռոգուած Հայ մշակի արդար քրտինքով, մշտնջենական օրրանն է գաղափարապաշտ Հայ ժողովուրդին:

Հայուն քրտինքէն անբաժան է Հայուն արցունքը. մայրական իր սէրը սփռելով կը հոսի Արաքսը, կը բեղնաւորէ ընդերքը Հայ հողին, որ անպակաս ըլլայ արդար հացը քրտոտնեայ Հայուն հիւրասէր սեղանէն:

Ահա այսպէս և Հայաստանը, պուրբերու և սրբավայրերու երկիրը, նահատակ-

ԿԱՐՄԻՐ ԿԻՐԱԿԻ

(Տարեկից Ս. Վարդան Մայր Եկեղեցիի,
Նիւ Եոգի)

Եւ եղիցիս պսակ վայելչութեան
Եւ քազ արայալութեան ի ձեռն Աս-
տուծոյ Էմա (ԵՍԱՅԻ, ԿԲ, 3):

Ս. Զատիկի շրջանի Յիւնացի Կիրակի-
ներէն հինգը ծանօթ են ուրոյն անուն-
ներով, հինգն ալ գուհեղեղ եւ իմաստալից:

Զատիկը՝ Կարմիր Զատիկը Գրիգորի, Բոսնի է Յիսուսի յարուսեան, տօնը Տի-
րոյ մահուան վրայ տարած յաղթանակին, Բոսնի վերականգնութեան, վերածնուն-
դի, որ իմաստն է զատկական հակիթին, ինչպէս անոր Կարմիր ներկը նշանակ է փրկութեան համար խաչին վրայ Յիսուսի թափած արիւնին:

Զատիկի Դ. Կիրակին կը կոչուի Կար-
միր Կիրակի:

Ան տարեկիցն է Նիւ Եոգիի Հայոց Մայր Եկեղեցիի սօնուհին և Ս. Վարդան անուանումին:

Մեր հայրենեաց պաշտպան Մամիկոն-

եան սպարապետը յայտնի է Սուրբ, Քաջ և Կարմիր Վարդան կոչումներով:

Մայր Յանարին Կարմիր Կիրակին սօնումը — թէ իսկ պատահական յարա-
բուժ — և Ս. Վարդան — որ և Կարմիրն Վարդան — անուանումը նշանակալից է:

Ձանանք վեր առնել այդ իմաստը բացատրելով մեր ինչն ու ինչուն, ծա-
ղումն ու նպատակը:

Ա. ԿԱՐՄԻՐԸ

Գոյնեքուն ամենէն վառը և ցոլան է Կարմիրը:

Կարմիր գոյնն ու Կարմիր գնդիկները արիւնին՝ կեանք և կենսունակութիւն են մարդուն և ողջ կենդանական աշխարհին:

Տէր Յիսուս Գրիգորի Գողգոթայի վրայ թափած արիւնը Կարմիր գինն է հոգիներու փրկութեան:

Մարմորոսներուն արիւնը սերմն է հաւատքին օւռնացման:

Հայ ազգը և Հայոց. Սուրբ Եկեղեցին իրենց գոյութիւնը կը պարտին Ս. Վարդանանց ուխտին հաւատարմ հայ նահա-
տակներու թափած Կարմիր արիւնին:

Կարմիր գոյնը միտքի մէջ կ'արթն-
ցնէ Կարմիր Զատիկը, Կարմիր հակիթը, Կարմիր Վարդանը և Կարմիր Կիրակին:

Հայ քրիստոնեային համար զարմա-
նալի չէ Կարմիր մակդիրներու այս շար-
քը, որ սկսելով առաքելական շրջանի մարտիրոսութիւններէն կը հասնի մինչև Ապրիլեան Եղեռնին և Սարտարապատի ճակատամարտին մեր բխրաւոր նահա-
տակներուն արեւմտ հեղուկն անխնայ:

Մեր բխրաւոր նահատակներու շար-
քներուն պէս անհատնում են Կարմիր ա-
նուններու և մակդիրներու շղթային օ-
ղակները:

Մեզ մօտ սովորական անուններ են հայոց Կարմիր Հողեր, Կարմիր Եկեղեցի, Կարմիր կամ Կարմրուորի վանք, Կարմիր Աւետարան, Կարմիր խաչ, Կարմիր բերդ:

Արուսեամաղէտները Կարմիր քղամի-
դով կը պատկերացնեն յարուցեալ Փրկչը՝ ճերմակ խաչով Կարմիր դրօշը բարձրա-
ցուցած, իւղաներկ կտակներուն մէջ առ-
վորաբար Կարմիր է պարեգօտը Տիրամայր Ս. Աստուածածնի, Կարմիր՝ պատմուհանը Մայր Հայաստանի:

ՆՈՐԱՅՐ ԱՐԲԵՊՍ.